

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է 6 Արծաթ Մեծիտիկ. վեցսուսուս 31/4

Ինչպես երբայիկ լրագրիցներուն համարն ծախքը առնուի միայն է:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 2 ՄԱՅԻՍ

Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒԹՅՈՒՄ

Քաղաքական ժողովոյ որոշմամբ յառաջիկայ ուրբաթ օրը ժամը չորսին ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, հետեւեալ խնդրոց կարգադրութեամբ համար, որք են.

Ա. Ընդհանուր արոց խնդիրը: Արդէն Քաղաքական ժողովոյ կողմէն կազմուած Յանձնաժողովին տեղեկագիրը քանի մը մանր դիտարկութեամբ ընդունուած ըլլալով նոյնը պիտի ներկայացուի ընդհանուր ժողովոյ ուշադրութեան, եւ Քաղաքական ժողովն ալ այս մասին իր դիտարկութիւնները յայտնի անդ պիտի բացատրէ:

Բ. Քաղաքական ժողովին վիճակը: Քաղաքական ժողովոյ կազմութեանն 'ի վեր' վերահաստատուելու հարցը եւ Միասնական Միջնաւոր Բնակարաններու մասուցած հրաժարականը ընդունելու պարտաւորուած էր Քաղաքական ժողովը: Այս օրերս ալ վսեմ. Երաման Վերջ պէն ու Սարուխանեան Յարութիւն էֆենտին կրկին հրաժարական մատուցին:

Քաղաքական ժողովն այս իր արդի վիճակը եւ վերջին հրաժարագրայ հրաժարականին որոշումը ընդհանուր ժողովին պիտի ներկայացնէ:

Գ. Ազգային դատարարութեան խնդիրը: Քաղաքական ժողովն այս մասին պէտք եղած կարգադրութիւններն ընդէն առաջ ընդհանուր ժողովին մէջ վճռոյն կը կարօտի այնպիսի սկզբունք մը համար, որ կեդրոնական եւ փոքրական Վարչութեանց մէջ կրնայ յարաբերութեանց կը պատկանի:

Արդէն Բ. Գանձին պէտք եղած հրամանագիրն առնուած է այս դումարման համար:

2 մայիս 1864

Ի Պատրիարքարանի Հայոյ Կ. Պօլս

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵՌԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 6 մայիս

« Խորհրդարանին մէջ կրնայ պաշտօնական յայտարարութեան էր կը հասկըցուի թէ Պալմիէի ծովն անդղական նաւախումբը զրկելու խօսքն անհիմն է:

« Եւստրիայ կառավարութիւնն սպասուած թիւն առաւ թէ հիւսիսային ծովը դադող աւստրիական նաւախումբն ուրիշ հրահանգ առած չէ, եթէ ոչ Վերմանիոյ վաճառականութիւնը պաշտօնակալն է ծովային կրական պաշտօնին մը հաստատութիւնն արգելու:

« Միզդիոյ Պանքան դրամադրողն հասկըցուի ինչի հանդէ:

« Դեպքանաժողովն երկուշաբթի օրուան ձգուեցաւ:

« Միզդիական լրագրիներն այս ժողովին բարի արգելք մ' ունենարուն վրայ կը տարակուսին, եւ կրնան թէ պէտք է բողոքովն եւ ձգուի, եւ այն ատեն Միզդիական գործելու ազատութիւն կուենայ: »

Լոնտոն 6 մայիս

« Ար յուսացուի որ չեղք տեղութեանց զննարարի մասին բրած առաջարկութիւնը պիտի ընդունուի: »

Լոնտոն 9 մայիս

« Դեպքանաժողովն այս օրուան նրա

տին մէջ միտարարութեամբ որոշեց որ երկու պատերազմը կողմերը մէկ ամիս թիւս մուծիւնները դադարեցնեն:

« Այս պայմանաժամին մէջ երկու կողմն իրենց ներկայ զինուորական գրից մէջ պիտի նշան. բայց ծովային պաշարուն մը պիտի վերնայ:

« Վերմանիական կառավարութիւնները պատրաստ էին Դիւ թիւսը պարզելու, եթէ Տանիմարացիք ալ Ալտին կըզգին ձգելն. բայց Տանիմարացի վերջիջեալ կարգադրութիւնն աւելի լաւ համարեց:

« Դեպքանաժողովն հինգշաբթի օրը նորէն պիտի գումարուի: »

Փարիզ 10 մայիս

« Երէկ գեսպանաժողովը միաձայն հաւանութեամբ որոշեց որ մայիս 9-ին ըսկընայ մէկ ամիս թիւսմուծիւնները դադարին: Ծովային պաշարունը վերջաւ: »

Էլիզաբետ 10 մայիս

« Եւստրիական երկը թիւսմուծակիր շողեւնա Տանիմարացացի երէք Ֆրագմանները հետ սաստիպէս կուուեցան:

« Եւստրիացիք Եւրոպայի Գրքադրութիւնը կորսնցուցին: »

Լոնտոն գումարուած ատեն եւ չորս քաղաքագիտաց խորհրդակցութիւնը վերջապէս արգիւնք մ' ունեցաւ: Երկու պատերազմը կողմերն համընդամենը թիւսմուծիւնները մէկ ամիս դադարեցնելու թէ ծովու եւ թէ ցամաքի վրայ, իւրաքանչիւրն իր ներկայ գրիքը պահելով: Տանիմարացի ալ Պալմիէի գերմանական նաւահանդիսներուն պաշարունը պիտի վերջընէ:

Այս նախորդ կարգադրութիւնը գեսպանաժողովին համար յաջող քաղաքական մ' է սահմանաժամը որ կարգադրելի խնդրոց հիմնուեցաւ միջև ամիս մը նոյն կը մը նախ եւ դեպքանաժողովին գործն աւելի չեն ծանրացնեն նորանոր դժուարութիւններով: Գործը պատերազմին շարունակութիւնն հարկաւ իր հետ կը բերէր, եւ զինուց փոփոխակի յաջողութեան եւ ուրիշ անակնկալ դեպքերու բերաններով նորանոր յոյսերու կամ պահանջմանց դուռ կը բանուէր մէկ կամ միւս կողման համար, կամ ինչպէս որ աւելի հասանական է, Տանիմարացացի զինան աւելի կընար ծանրացնել:

Դեպքանաժողովին այս որոշման լուրն հեռագրով հասած ըլլալով մեզ, եւրոպական վերջին լրագրաց բերած տեղեկութիւններէն նոր է: հետեւաբար գեսպանաժողովն գործայն ու ընդհանրային վրայ յիշեալ լրագրաց մէջ հրատարակուած բոլոր լուրերը կարծիքներն ու խորհրդածութիւններն իրենց արժեքը կորսնցուցած աւերաբարանութիւններ են մեզ համար:

Պատերազմին կեդրոնէն եկած լուրերն ալ բնականաբար զննարարական հաստատուելէն հին են, եւ ստույգ մէջ վերջին եւ նշանակութեան արժանիքն է Էլիզաբետի մտ եկած նաւամարտը որուն մէջ Եւստրիացիք յաղթուելով պտու

տակաւոր Ֆրագման մը կորուսել են:

Այս նաւամարտը Տանիմարացացաց ծովու վրայ զորս ուր եւ յաջողակ ըլլալուն նոր ապացոյց մ' է, եւ Վերմանիական տեղութեանց իրարանցումն նայելով, կերելի թէ Տանիմարացիք շատ վնաս հասուցել են Վերմանացաց աւերական նաւերուն: Իմանց Դիւ թիւսը դրաւող դաշնակից ըզրաց ընդհանուր հրամանատար Ալտինէլ մարաշխաթը երկրին բնակչացը վրայ 650000 թաւեր տուրք ձգել է իբրև հատուցում ծովու վրայ վնաս կրող վերմանացին աւալեաց եւ վաճառականաց, միան դամին յայտարարութիւնը բեր է որ եթէ Տանիմարացիք վերմանացաց վաճառականներուն վնաս հասցնելը շարունակեն, Դիւ թիւսին բնակչաց վրայ ձգուած տուրքն ալ նոյն չափով պիտի աւելնայ:

Մանիակ Տանիմարացիք ծովու վրայ վաճառականներն դամարի վրայ բազմապատիկ առժեղու դժբաղդ վիճակին մէջ են:

Միջերկն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցեն թէ ապստամբուած նահանգները չորս կողմէն զինուորական շքանակի մը մէջ պաշարուելով ապստամբութեան ծաւալումն արգիւնք է: հետեւաբար ապստամբութիւնն արդէն զսպուած կը համարին:

Թունուղէն եկած վերջին լուրերը խիստ խառնաշփոթ են:

Ապստամբութեան գլխաւոր պատճառները ինչպէս նախընթաց թուով ալ ծանուցած ենք, գլխահարկի տուրքն աւելնայն եւ նոր հաստատուած քաղաքական օրէնքներն են կըսուէր: Փաշան ապստամբութիւնը հանդարտեցնելու համար գլխահարկի տուրքը 76-էն 32 դուրուն իջուցելու եւ նորահաստատ օրէնքներն ալ վերացելու էր: Բայց կերելի որ ապստամբներն այս գիշուաներով գոհ չեն եղած: Մեկնային հեռագրով լուր կուտան թէ ապստամբութիւնն ընդհանրացել է երկրին մէջ: Քանի հազար ապստամբներու բանակ մը մայրաքաղաքին գաւառացի հետ ունեցած հարաբերակցութիւնները կարելի է Վիէյց գետ ապստամբները Բիլիվան անուն ամուր քաղաքն առնել են, Բիլիվի քաղաքին կառավարիչն սպաններ են, եւ Սուսա ու Մանասթըր անուն երկու ծովեզրեայ քաղաքաց վրայ կը քալին եղեր:

Պարզական Մոնիթէօն լրագիրն ալ կը ծանուցանէ թէ ապստամբները նոր պէյ մը գրել են, որ Թէսթուր քաղաքը կը գտնուի եղեր քառատուն հազար ապստամբ զորքով: Արտուի նաև թէ ապստամբները Եւրոպացաց չեն գալիք եւ զեր:

Միզդիոյ երկամից պաշտօնեաց Պ. Արտուքընը ներկայ տարուայ Միզդիոյ գանձուն երկամից հաշուելիչը խորհրդականներն ներկայացնելով չափազանց գոհութիւն պատճառեց ոչ միայն խորհրդարանին անդամոց, այլ եւ համարէն անդղիական սպաններն:

Իմանուէն հասոյթը 2 միլիոն 570 հազար անդղիական լիւրս աւելի է ծախքէն:

Այսպիսի մեծազուանոյ յաւելուած մը գո'նէ այս դարուն մէջ տեսնուած ուրուած բան չէր Միզդիոյ մէջ: Պ. Արտուքընն այս մեծազուանոյ յաւելուածով շաքարի, անշաքի եկամտից եւ հրդեհէ ապահովութեան ընկերութիւններուն վրայ գրուած տուրքերը նուազեցնելու առաջարկեց: Խորհրդարանն ալ մեծ հաճութեամբ ընդունեց:

Միզդիական Էլքոնովիթ լրագիրն այս լուրերը տալէ ետեւ կը թէ Պ. Արտուքընն այս երկու տարուան մէջ բրած ելմտական բարեկարգութիւններով Միզդիոյ ամենէն ախմաւոր անուսաղխաց կարգը պատեւելու արժանի է:

Պարզական Մոնիթէօն լրագիրը մայիս 4 թուով լուր կուտայ թէ Պ. Արտուքընն կայրը Տարնիի գեսպաններուն հանդիսաւոր ընդունելութիւն մ'ընելով, անոնց բրած սանձարանութեան հետեւեալ պատասխանը տուեր է:

« Եւրոպայի եւ Տարնիի աշխարհական կայրէն, որ դաշնադրութեանց գործադրութեան դժուարութիւններուն եւ դողկացի պաշտօնակալի մը կենաց դժմեղած դաւանմանութեան մասին բացատրութիւններ տալու հարին զգացել է: Ընկեզմաբար կը փափայթմ մեր յարաբերութեանց ընդարձակումը տեսնել: Այս բանի համար Տարնիի կառավարութիւնը կը պարտաւորի ազգաց իրաւունքն յարել տալ, եւ համարուի թէ Էւրոպական տեղութիւններն համախառն հեռաւոր երկիրներու մէջ իրենց պատիւն ու շահը պաշտպանելու մասին: »

Խօսք կայ թէ Մոնիթէօն լրագիրն իշխան Քուրա պէյը թիւ օրէն Պ. Պոյիս պիտի դայ իր անհաճական յարաբերութեան հարստ Ինքնակալին մատուցանելու:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օրոտտախառն Ինքնակալն Իսկրիկ ընդհանուր կառավարիչ Ս. Ա. Գաւալուի փաշային եւ Լիւրանի կառավարիչ Ս. Ա. Տալուա փաշային առաջին եւ Եւրոպայի գաւառին գայմադամ Ս. Ա. Թալուի փաշային երկրորդ կարգի Ս. Թալուի յատուանշան շնորհեց:

Ապստամբական հրամանաւ Եւստրիական գործոց պաշտօնատան երկրորդ ատենին նախագահ Մայիս է: Ֆէնտին առաջին ատենին նախագահ անուանեցաւ:

Նոյն պաշտօնատան երրորդ ատենին նախագահ Ս. Ա. Կահան էֆենտին երկրորդ ատենին նախագահ անուանեցաւ: Երկրորդ կարգի երկրորդ ատենին պաշտօնատարութեամբ:

Նոյն պաշտօնատան առաջին ատենին անդամներէն Իմանիլ պէյը անակութեան վերաբերեալ գործոց քննիչ յանձնարարութիւն նախագահ անուանեցաւ երրորդ կարգի պաշտօնատարութեան աստիճանաւ:

Ստիկանութեան երկրորդ ատենին

Երկրորդ քարտուղար Հասան էֆենդին անսկիզբ քննիչ յանձնաժողովին անդամ անուանեցաւ :

Եւ իւրական գործոց պաշտօնատան Թարգման Ստեփան էֆենդին չորրորդ կարգի պաշտօնատարութեան աստիճան տրուեցաւ :

Թարգմանութեան սենեկին յաջորդներէն Սարգսյան և Պօղոս էֆենդիները անսկիզբ քննիչ յանձնաժողովին անդամ անուանեցան :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային Քաղաքական Ժողովը Օտարական անունով և ուրիշ պատճառաւ երկու շաբաթ նիստ չկրնալով ընել անցեալ ուրբաթ աւուր նստին մէջ որոշեց որ Քաղաքական Ժողովը ներկայ վիճակն ու ընդհանուր արդ խնդիրն Քննչանուր Ժողովոյ ներկայացրին : Բանդի ինչպէս որ յայտնի է, մեծապարսի Ազգային Պրիզոր և Միտառեան Միտառ էֆենդիներն արդէն հրաժարած ըլլալէ դուր, Երամեան Ս. Սեմ. Գեորգ պէյն ու Սարգսյանեան մեծապարսի Շարտի թիւն արան ալ վերադարձ հրաժարական տուած են : Տառեան Ս. Սեմ. Յօհաննէս պէյն ալ իր ծանր դատմանց պատճառաւ Ժողովին նիստերուն ներկայ չկրնար գտնուիլ, և Տառեան մեծապարսի Կերես էֆենդին և Դորատունեան մեծապարսի Յակոբ ալ զան ալ Եւրոպա դառած ըլլալով, Քաղաքական Ժողովը եօթն անգամայն գործակցութեան գործի կը դադարէ, և այս պատճառաւ օրինաւոր ատենա կազմուած զժողովութիւնները կաւելան : Եւ թէ պէտ Ժողովը մինչև ցայսօր օրինաւոր սահմանի մէջ իր գործը կը շարունակէր քանի որ միայն երկու անգամ հրաժարած կային, իսկ հիմա հրաժարողութիւնը չորսի հասնելով և ոմանք ալ տարակալ դրուուելով, որոշեց Քննչանուր Ժողովին կոչում ընել, մասնաւոր որ ընդհանուր արդ կարեւորագոյն խնդրոյ մասին յանձնաժողովին տեղեկագիրն ալ արդէն լինեցած և ազգային Արշուճեան յանձնուած է :

Այս գործերուն որոշմանց համար Քաղաքական Ժողովն արժան գլխաւոր նախագէտ Քննչանուր Ժողովոյ գլխաւորն կարծիքն ստանալ և ըստ այնմ երէկ՝ ուրբաթ՝ Քննչանուր Ժողովը գումարել : Սակայն Քննչանուր Ժողովը գլխաւորն առաջարկուելիք խնդրոց վայ քանի մը բացատրութիւններ խնդրած և զանոնք ընդունելէ ետև պէտ այս երէջարթի օրն իր դիտողութիւններն ամենապարսի Ս. Պատրիարք Տօր յայտնած ըլլալով, Քննչանուր Ժողովը գումարելով շաբաթ մը ևս ետ ձգել հարկ եղաւ, որպէս զի եղած դիտողութիւնները Քաղաքական Ժողովոյ ու շաբաթութեանը ներկայացուին :

Նեոեարար այս կարևոր խնդիրները անօրինելու և բայ ի պատրաստուած տեղեկագիրներէ՝ յիտունի չափ նոր ի նորոյ երկու գործերը կարգադրելու և մասնաւոր Արշուճեանց հոգաբարձութեան պակասած անդամոց ընտրութիւնը կատարելու համար, երէկ՝ ուրբաթ՝ ամենապարսի Ս. Պատրիարք Տօր յատուկ հրահրանօքը Քաղաքական Ժողովը Արաբիայի խորհրդարանն հրահրուեցաւ, որպէս զի վերջոյնեալ ազգային կարևոր գործերը ետ չմնան :

Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ մեծ. Երամեան Ստեփան պէյն նիստերով որ ազգային ազգայնագրողական միակ միջոցն հայ մանկուցն դաստիարակութիւնն է, որ մինչև ցարք գործի է օրինաւոր գալուցներէ, մասնաւոր զիչերթիկ վարժարաններէ, և այս պատճառաւ ազգին իր զաւակաց կրթութեանը համար շատ անգամ օտարներու կը դիմէ, որմ շատ գէշ հետեանքեր կը ծագին : նիստերով դարձեալ որ թէպէտ ազգային կրթական անտուկը՝ որ ազգին ազգայն մանկուցն ուսումնական պիտոյն հոգալու պարտաւոր է, բայց առայժմ նեղ վիճակի մէջ կը գտնուի և

չկրնար այս պարտաւորութիւնը կատարել, ուստի անցեալ ուրբաթ աւուր նստին մէջ առաջարկեց Ժողովին որ երկու տեղի տրայոց համար մէկ մէկ զիչերթիկ դրուց, բայց հաստատուելու որոշումն ընէ, որոնց մէջ գտնէ քանակական տղայ ձրի խնամուին ու կրթութիւն, իսկ անցեալները թողալու ընդունուին : Եւ որովհետև կան թողեր որ առատ եկամուտ ունին, և կրնան կրթել ազգային Պարտութիւնն արժան դատի պէտք եղած նպատակն ընել, ինչպէս և Քերայի և Պարսկէօմիլիկի թաղերը, ուստի կը յուսայ որ անոնց արդեանքն այս գալուցները կրնան հաստատուիլ :

Սակէ գատ նիստերով որ Արաբիայ Ս. Փրկչեան վարժարանի աշակերտները բայ ի մէկ քանի տեղացի տղայն՝ բոլորն ալ պանդուխտներ են, առաջարկեց որ յիշեալ դպրոցն աւելի ընդարձակ հիման մը վայ կարգադրի, և լոկ դաւառական տղայոց յատկաւարով, բոլոր հայտնակ դաւառներէ աշակերտներ րերել տրուի, և հոն դաստիարակելով իրենց հայրենիքը զրկու ին կրթութիւն և լուսաւորութիւն տարածելու :

Այս առթիւ յայտնեց մեծապարսի պէյն թէ դաստիարակութեան այս կարևոր խնդիրն ալ բաւական օրինաւոր առիթ մը է Քննչանուր Ժողովը գումարելու և անոր հաւանութիւնն ստանալու : վասն զի այս խնդրոց մէջ սա կէտը կայ որոշելու թէ՛ ազգային Պարտութիւնը կրնայ ստիպել այս կամ այն թաղերը որ իրենց ազգային եկամուտով զիչերթիկ վարժարան և այլն սահմանեն : այս որոշումն ալ Քննչանուր Ժողովը վճռոյն կը պատկանի :

Քաղաքական Ժողովն ատենապետ պէյն այս առաջարկութիւններն օրինաւոր դուր, բայց սա դիտողութիւններն ընտելուած թէ՛ անկրաւ և մինակ երկու թաղի վայ ձրի զիչերթիկի գալուցն մասնաւորութեան հոգը, և աւելի պատշաճ դասեց որ զիչերթիկի գալուցները Քերայի ու Պարսկէօմիլիկի թաղերուն կողմէն հիմնուին, սակայն բոլոր թաղերն ըստ չափու կարողութեան անոնց ծախուցը մասնակցին, և մասնաւոր յաւելցուեցաւ որ այս առթիւ Արեւիկան գրուցի խնդիրն ալ Քննչ. Ժողովին առաջարկուի :

Գիչերթիկի գալուցն մը հաստատութեան սկզբունքներ արդէն ինքնին գովելն և ընդունելն է, բայց գլխաւորապէս առաջարկուած թեան նիւթական միջոցները գտնելու գործը վիճարանութեան են : Թաղայ ըլլալով, հարկ է որ այս մասին Քաղաքական Ժողովն Քննչ. Ժողովոյ կարծիքն ստանայ, որպէս զի թաղական հասոյթներով զանոնք հաստատել յաջողի : ապա թէ ոչ՝ ազգը երբեք զիչերթիկի վարժարան մ'անենալու բարձր չկրնար ունենայ : Իսկ Ս. Փրկչի ձեմարանն անուամբ միայն ձեմարան է, բայց իրօք հոն պատարեալ տրայոց անչաք վարժարան մ'է, ուր իսկարանն ի վեր հարկու քանի մ'անհրաժեշտ ուսմանց նախակրթական դասերը կը տրուին :

Ժողովն այս և ուրիշ քանի մը դիտողութիւններ ընելէ ետև, որոշեց երկու զիչերթիկի գալուցներու հաստատութիւնը մայրաքաղաքի թաղականաց և գլխաւորապէս Քերայի և Պարսկէօմիլիկի եկեղեցեաց աստարութեանը իջլու իստանբուլ, և Պարսկի գալուցն ալ զըլլալովն դաւառական մանկուցն յատկաւ ջընկելու խնդիրն Քննչ. Ժողովոյ հաւանութեանն ու որոշմանը ներկայացուցնել, և միանգամայն Արեւիկան գալուցն ինքնին ալ մէջ բերել :

Բնէ է որ յառաջիկայ Քննչ. Ժողովին ներկայացուելիք խնդիրները պիտուորապէս հետեւեալներն են :

- Ա. Քաղաքական Ժողովոյ հրաժարեալ անգամայ տեղը լցունել :
- Բ. Քննչանուր արդ վերջնական որոշումն ալ կարգադրութիւնն ընել :
- Գ. Երկու տեղի զիչերթիկի գալուցներ հաստատելու, Արաբիայ գալուցն դաւառական մանկաց յատկացնելու, և Արեւիկան

լական գալուց մը հիմնելու որոշումներն ընել և միջոցները անօրինել :

Այս մեղ ատենց ամենն ալ ամենա կարևոր խնդիրներ ըլլալով կը լիարժեքիք որ մէկ օրուան մէջ կարենան արժանապէս լուծուիլ : Բայց այս կարևոր խնդիրներն Քննչանուր Ժողովը լուծելու համար Պահանջարկան անհրաժեշտ պայման մը կայ, այն է երեսփոխանաց մեծագոյն մասին ներկայութիւնը, աւանց որոյ այս Քննչ. Ժողովն ալ նախորդ Քննչ. Ժողովներուն մէկ քանիին պէտք ազգային կը մնայ, քանի որ ազգային երեսփոխանաց մէջ գալուցարար այնպիսի անձինք կը գտնուին, որ մինչև ցարք ոչ իրենց այս պարտքը ձանձու են, և ոչ ալ հրաժարական տուած : Աւստի եթէ կրնուի մեղ՝ այժմ մէկ հառաջարկեմք, որ յառաջիկայ Քննչ. Ժողովն իր օրինաւոր գումարմանն արդեւ երբ և իր ձեռքերը կարող այս անկարողութեան ալ վերջնական դարման մը ընէ ըստ արմատութեան 39 և 61-րդ յօդուածոց ազգային Պահանջարկութեան :

Ազգային Տնտեսական խորհուրդը մայրաքաղաքի ազգայնաց համար նշան տուութեան կանոնադրութիւն մը խրմբազրել և Քաղաքական Ժողովոյ ալ վաւերացնել արէ ետև, արժան դատեց մէկ մէկ օրինակ ըլլող թաղական խորհուրդ զրկել :

Տնտեսական խորհուրդին միւս ազգային խորհուրդներն ու հոգաբարձութիւններն աւելի իր պաշտօնանը մէջ ունեցած անձանքն ջանքն ու արդիւնքը չենք կրնար առանց գովութեան ու շնորհակալութեան չիշել, մասնաւոր երբ կը խորհիլիք թէ ազգային Պատրիարքարանին կամ Պատաստանական խորհուրդին գլխաւոր ըլլալովն իր կողմէն ամենաանկարողութեան անհրաժեշտութեանց, վեճերու և կուրուներու մեծ մասամբ առաջին անգամ և միանգամայն նշանուութիւններէ գոյացած ազգային հասոյթն ալ կարգադրելու գովելն նպատակաւ խմբադրած է այն նշանուութեան կանոնադրութիւնը, որ եթէ ձրի գործադրուի կրնայ շատ զերծ մանց առաջին անգամ :

Յիշեալ կանոնադրութիւնն ամբողջ հրատարակել աւերող կը համարինք, որովհետև անոնք ենք որ ամենապարսի Ս. Պատրիարք հօր հրամանաւ քիչ օրէն մայրաքաղաքի ամեն եկեղեցեաց մէջ փոփոխ կարացուի : Սակայն կը կարծենք որ կը ներքու մեղ քանի մը կէտերու վայ մեր ատանձին գլխաւորութիւնը Տնտեսական խորհուրդը ու շաբաթութեանը յանձնել, որով կը յուսանք թէ նոյն կանոնադրութիւնը կրնայ աւելի կատարելագործիլ և աւելի օգտաւեալ ու արդիւնաւոր ըլլալ ազգիս համար :

Տնտեսական խորհուրդը նշանուութեան կանոնադրին հետ թաղական խորհուրդը զիչած նամակին մէջ կը հրահրէ զանոնք որ կանոնադրին 10-րդ յօդուածին համեմատ իրենց իրաւասութիւնն ի գործ դնեն :

Վհաւասիկ յիշեալ յօդուածը. «Արշուճեանութիւն մը բոլորովն ձրի կը կատարուի, երբ վաւերական կերպով թաղական խորհուրդը կողմանէ կը հաստատուի նշանուութեան անկարողութիւնը» : Բնէ է որ թաղական խորհուրդները թէև Պահանջարկութեան 53-րդ յօդուածին համեմատ իրենց թաղին մէջ եղած ձրերու զոյ ամենամեծեանց և վախճանանց արձանադրութիւն պիտի ընեն, բայց երբ մէկ անկարող ըլլայ և իր պատկիւն քահանայն ալ նոյն թաղին չըլլայ, թաղական խորհուրդը ընաւ տեղեկութիւն մը չպիտի ունենայ այն ամենամեծեան վայր զիչերթիկը կը ընել որ մեր Տնտեսական խորհուրդը կանոնադրին մէջ Պահանջարկութեան 53-րդ յօդուածին կատարեալ գործադրութիւնը չենք տեսներ : Ար վաւերութիւնը որ թաղական խորհուրդները ոչ թէ ձրի նշանուութեան համար ամենանպեղոյ անկարողութիւնը միայն հաստատելն, այլ Պատրիարքարանը որ և իցէ նշանուութեան համար թաղական

կան խորհուրդներէն յայտադիր մ'ուղէր : ստոյլ և վաւերական կերպով խմբադրու համար նախ թէ իրենց ներկայացուցիչներն ուրիշ մը հետ նշանուած են թէ ոչ, և թէ ազգային կամ մանուկն իսկական տարիքն ի՞նչ է ծննդոց արձանագրութեան համեմատ : կամ թէ ապօրինաւոր յարաբերութեանց կամ գաղտնաւոր գուգուութեանց համար նոյն միջոցն դատի տակ ինկած են թէ ոչ :

Ասանք այնպիսի վաւերիկ կէտեր են որոնց վայ ոչ միայն արթուն հսկողութիւն եղած չէ մինչև ցարք, այլ և շատ անգամ այս անկարողութիւնները մասնաւորաց շահու նիւթ մ'ըլլալով՝ ընտանեկան անհամաձայնութեանց վեճերու գժտութեանց և կերպ կերպ դժգոյսեց և վնասակար հետեւութեանց, և ինչպէս ամենուն յայտնի է, Պատրիարքարանին ալ անսպառ զբաղմանց առիթ եղած են : Այս ամեն չարեաց արմատաքի բարձու մը ըստ մեղ՝ թաղական խորհուրդը կողմանէ արուած վաւերական յայտադրերու ձեռօք միայն կրնան ըլլալ : մասնաւոր որ ամենամեծեանց ինչպէս նաև անոնց ամենուն քահանայները միևնոյն թաղէ չըլլալով, և ինչպէս դժբաղդարար շատ անգամ տեսնուած է և կը տեսնուի, այս մասին պէտք եղած մանրակոյտ քննութիւնները թերևս քահանայներն ոմանց անձնական շահուն խոչընդոտ մ'ըլլալով, ինքուրած հանդուանդներ ձիւք չեն ներկայացուիր Պատրիարքարանին : Արթնամեծեանքն իրեն երեսնամեծեան կերտատար, և հընդեատնամեծեան օրիորդ կամ երեսնամեծեան մանկամարդն իրենց իսկական տարիքն աւելի կամ պակաս ներկայացուելով՝ անհամար անպատեհութեանց առիթ կը տրուին : Արիշ բան է եթէ գլխաւորութեան և երկու կողմին կատարեալ հաւանութեանքն եղած ըլլան :

Ասանք գատ՝ որովհետև նշանուութեան համար մեծութեամբ ու արժեքով ինն աստիճան խաչ կը տրուի, և փեսացուն ու հարսնուցին կողմանէ հարսանեաց հրամանաքի համար որոշեալ տուրք մը և ազգային հիւանդանոցի համար ալ հացադին անտեսով նուէր մը կը տրուի, ուստի ամենանպեղոյ այս տուրքերու հատուցման մասին ինչ աստիճան կարողութիւն ունենան ինչ պէտք է որ թաղական խորհուրդը հարցուն հարցուն, որպէս զի Պատրիարքարանին մէջ երկար բարակ սակարկութեանց, արժանեաց, չարժանեաց, շատի կամ քիչ խօսք ընելու տեղի չմնայ, և երկու կողմի քահանայք իրենց բաժնին վնաս չկրնու անսկզբակի բաղձանօք խօսեցեալներն իրենց իրական արժեքն կամ կարողութեան վար ներկայացնեն :

Իսկ ձրի նշանուութեան գալուց կը վաւերութիւնը որ ազգային սնտուկը վնաս չընէր, այլ ինչպէս որ Տնտեսական խորհուրդը անցադատան համար շինած կանոնադրութեան մէջ յիշուած է թէ անտեսին ձրի Իմուխաւերը չարուիր և երբ մէկ աղքատ և հեռաւարք յիշեալ տուրք վճարելու անկարող է, նոյն անձն իր անկարողութիւնը հաստատելով կեդրոնական սնտուկէն նոյնչափ ուղղութիւն կառնէ, որով անցադատան որոշեալ տուրքը վճարելով Իմուխաւերը կ'ստանայ, ուստի Պահանջարկութեան 49-րդ յօդուածին համեմատ կարծենք աւելի պէի կըլլայ որ ազգային Երեսփոխան հոգաբարձութեան կողմանէ պարտաւար թաղերու տուրքերը նպատակ և զանազան ուրիշ պատահական ծախուցն կարգն ըլլալ պէտք ատնանաւորաց նշանուութեան գլխին ալ : քանզի ինչ որ է անկարող աղքատ ձանբորդին Իմուխաւերի 40 ղուրուզ զինք՝ որ կեդրոնական սնտուկէն պիտի վճարուի, նոյն է նաև հարսանեաց համար որոշուած խաչադին, հացադին և հրամանաքի վերջին աստիճանի զինք՝ այն է 40 ղուրուզ : Սակ թէ՛ որովհետև ազգային սնտուկը մասնաւորներու հետ գործ չունի, այլ թաղերու հետ, և թաղերն ալ մասնաւորներու հետ, ուստի այս անկարողներու տուրքն ալ թաղական խորհուրդոց ըստ Պահանջարկութեան թաղական

կարօտեալ ընտանեաց ընկերք ձեռնառու-
աւթեան կարգը գրուելի որով ինչպէս
Իրիտ խաղերը՝ նոյնպէս ալ նշանառու-
թիւնը ձիւ չըլլայ։ Թէպէտ չենք կրնար
ըմբռնել թէ ձիւ նշանառութիւն ընող
մը ի՞նչպէս ընտանիք և դուստրուք ասորե-
ցնեմու ձեռնհաս կրնայ ըլլալ։

Ըստիկ են ահաւասիկ մեր դիտողու-
թիւնները, որոնցմէ եթէ օգուտ մը ծագի
ազգին՝ որուն տարակոյս չունինք՝ պարտա-
ւորութիւն մը կատարած ըլլալու բարե-
բարդութիւնը կուենանք։

Թիֆլիզէն դուրս Նամակ մը լուր
կուտայ մեզ թէ տարւոյս սկիզբները մայ-
րաքաղաքիս Յունաց և Հայոց նորընտիր
Պատրիարքներուն մէկ մէկու ըլլած պատ-
ւարական այցելութիւններն ու քրիստո-
նէական մեծարանաց և եղբայրութեան
թեան ցոյցներն այն աստիճան գգայի աղ-
ղեցութիւն մ'ընեն են այն կողմերը, որ
քանի մը ուսու լրագրները՝ երկու արևել-
եան քրիստոնեայ ազգաց մէջ կրօնական
միութիւն եղած կարծեմով կամ այնպէս
կարծեցնել ուզելով, մեր ուստիարեակ
ազգայնոց ալ հրաւերը կը կարգան եղեր
սրպէս զի փութան իրենց Տաճկաստան
բնակող ազգայնոց պէս իրենց հայրենի ե-
կեղծիցն ձգել և յունական եկեղեցւոյն
ճոյր մտնել։

Չենք գիտեր թէ մեր ուստիարեակ
ազգայնք ուսու լրագրաց այս լուրերուն
ի՞նչ աստիճան կարեւորութիւն և հաւատք
ընծայած են։ Բայց որովհետեւ այսպիսի
խնդիր մը յուզուած ժամանակ կրնայ ըլ-
լալ որ մեր հեռավար ազգայնք մեր լու-
սութիւնը դործին ստուգութեանը նշան
մը կարծեմով դայթակղին կամ յուզին,
ուստի հարկ կը համարինք այսպիսի փառ
կարծեաց և ենթադրութեան անուշքն
անձեան և դիւրահաւան մտքերը բուժե-
լու համար՝ յայտարարութիւն ընել թէ
ուսու լրագրերուն այս մտայն հրատարա-
կած լուրերը սխալ և սուտ են։

Մայրաքաղաքիս Մատթօի անուն յոյն
լրագիրն ալ երկու ազգաց հողերը դուրս
ներուն քրիստոնէական սիրելի այցել-
ութիւններն ու յարաբերութիւններն
հետեցնելով, կրօնական միութեան փա-
փաք մը յայտնելէ զատ, ապրիլ 7 թուոյն
մէջ ալ կրտէ թէ «Յունաց Պատրիար-
քարանը՝ երկու ազգաց մէջ եղած կրօնա-
կան տարբերութիւնները քննելու և զա-
նոնք միարանութեամբ կարելի եղածին
չափ կարգադրելու համար՝ բանիբուն և
ձեռնհաս եկեղեցականներէ յանձնաժո-
ղով մը կազմել է, որ վերջիջեալ քննու-
թիւններն ընելով՝ տեղեկագիր մը Ս.
Միտային սիրտի ներկայացնել եղեր։»

Մատթօի անուն այս լուրն ալ չենք
գիտեր ի՞նչ աստիճան ստուգութիւն ու-
նի, բայց ենթադրելով ալ որ յունաց
Պատրիարքարանին մէջ ստուգին այնպիսի
յանձնաժողով մը կազմուած ըլլայ երկու
ազգաց ծխական տարբերութիւնները քն-
նելու և հասկնալու համար, տակաւին
տակէց ալ կրօնական միութիւն մը չհե-
տելի։ Մատթօի յայտնած փախաքը թէ
և ըստ ինքեան գովելի է, սակայն հարաւու-
րութենէ շատ հեռու կը թուի մեզ, քա-
նի որ այս միութիւնն այնպիսի փոխադարձ
վիճակներ և զոհարարութիւններ կը պահանջ-
որոց ոչ մէկ կողմ տրամադրեալ չէրելի։

Ենք չենք յայտարար որ երկու արևելեան
քրիստոնեայ ազգաց հողերը գլուխներուն
իրարու հետ ունեցած քրիստոնէական
սիրելի յարաբերութիւններն կրօնական
միութիւն մը կրնայ ծագիլ, ըստ որում
երկու եկեղեցեաց և ոչ մէկը կարծենք
չեն կրնար իրենց նախնի սրբազան հարց
հաստատած և իրենց աւանդած կրօնական
ճէտերն ու արարողութիւններն այնչափ
զիւրաւ փոփոխել կամ վերջնել։ ոչ
ալ այնպիսի կրօնական միութիւն մը լոկ
երկու Պատրիարքաց կամքէն, հաւանութե-
նէն կամ որոշու մէկ կախեալ կրնայ ըլլալ։

Ուստի յոյն լրագրաց տուած լու-
րերը լոկ փախաք մ'են և ոչ ճշմարտ ի-
րողութիւն, որոնց քով ուսու լրագրաց
հրատարակներն ալ մեկնութեան կարօտու-

թիւն չեն կրնար ունենալ։
Ըստ այդմը կը գրենք՝ սա միակ
համոզմամբ, որ մերը «մի հոս և մի հովիւ»
ըլլալու աստուածային վճռոյն ետցու մը
զեռ մեզի ժամանակակից չենք տեսներ։
Հեռեւորար կրնացնենք մեր բոլոր տարա-
բնակ ազգայնոց, որ այս անակ միու-
թեանց լուրերու միամտարար հաւատք
չընծային՝ ո՞ր կողմէ և գալու ըլլան։

Մայրաքաղաքիս Նեիդարու թա-
ղէն քանի մը պատուարժան քահանայից
և բարձրագիւղ աշխարհական քարեպաշտ
անձանց ստորագրութեամբ հետեւեալ նա-
մակն ուղղուած է մեզ հրատարակելու
խնդրանք։

... Խմբագիր .
Պօլիս 1864 ապրիլ 30 .
Չայն հանդէսին 17 երրորդ թուոյն մէջ
Եկնի դատուի եկեղեցւոյն ատեանը տրուած
քարոզի մը դէմ յօդուած մը հրատարակուած
անունը, և այն յօդուածին իրբու շարունա-
կութիւն Թոմասի օրագրոյն 15 երրորդ թուոյն
մէջ ալ Տ. Գ. Գալիամաճեան ստորագրութեամբ
նամակ մը . այս վերջինը ՚ի սէր Աստուծոյ և
մարդկութեան կը հրաւիրէ քարոզը լսող ժո-
ղովորդը, որ ինչպէս որ լսեցին, ճշմարտը
խօսին։

Մենք յիշեալ քարոզը լսողներն ըլլա-
լով, պարտք կը համարինք հրատարակա-
լայնել թէ Չայնի յօդուածին մէջ պարու-
նակածները քարոզին մէջ խօսուածներն և
անոնց մաքէն բողոքովն տարբեր, չինձու,
սուտ և սուրբ հետեւութիւններ էին, զորս
արժանապատիւ քարոզիչն հրատարակուած
ընդ ապրիլ 26 կիրակի առաւօտուն եկեղեց-
ւոյն ատեանը։

Եւ որովհետեւ վերոյիշեալ պարբերու-
թիւնը կը պարտաւորէր զմեզ մեր գիտցածը
խօսելու, ուստի մենք ալ իրբու առաջին և
վերջին պատասխան կրեմք թէ՛ Արք. քա-
րոզիչն աստեանարանէն կրնն ամենայն կերպի-
ւ Ս. Գրոց և մեր Ս. եկեղեցւոյ ուղղափառ
վարդապետութեան համաձայն էր, և ոչ հա-
կառակ, ինչպէս որ կուզեն հաստատել վերո-
յիշեալ երկու թերթերը։ որոնց հրատարա-
կածներուն սուտ և անտեղի ըլլալը մեր սի-
րելի ազգայնոց լուսաւորեալ մաքերուն իմաց
տարու նպատակաւ, պատիւ կը համարինք
խնդրել . . . Խմբագիր, որ ձեր պատուական
լրագրոյն էջերուն մէջ տոյն նամակնուտ տեղի
չնորհել բարեհաճէք։
(Ստորագրութիւնը) .

ՅԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեր անուստիարար ընդհանուր
կառավարիչ Ա. սեմ. Գարգըր Մէհմետ
փաշան չորեքշաբթի օրը մայրաքաղաքս հա-
տաւ։

— Մայրաքաղաքիս Դուռնալ լրագիրը
կը գրէ թէ Պէրլապի բերդապահ զօրաց
պաշտօնակիրներէն միւլաղիմ Իսմայիլ
է Զեյնալին Պէրլապի մօտ Ա. իշիճա ա-
նուն գիւղին մէջ Սերվիտոց քաղաքա-
պահ զօրքերէն և տեղւոյն բնակիչներէն
չարաչար սպաննուել է Գոճմարաշին հը-
րամաճար։

— Յայտնի է որ անցնալներն երկր-
տալացի փաճառական խոյրակի առողջ
հունտ գնելու համար Պուլխարա գացել
տեղւոյն Իմիրին հրամանաւ բռնուել ու
բանադրուել էին։

Յայտնական կառավարութիւնն այս
լուրն անելով յատկապէս մայրաքաղա-
քէն Իզողդէկերու շէխը Պուլխարայի Ի-
միրին զրկեց յատուկ նամակաւ՝ յիշեալ
բանադրելոց պատուութիւնը խնդրելու։

Թուրքի Տիբրուճիօնէ անուն լու-
րագիրը կը ծանուցանէ թէ Օրենդուրի
ուսու կառավարիչն ապրիլ 16 թուով
թուր տուել է Թուրքի թէ յիշեալ երէք
փաճառականներն Իմիրին հրամանաւ ար-
ձակուել են։

— Պաղատան դրուած նամակ մը
կը ծանուցանէ թէ Պարսից Տոյնի մէջ
հաստատուելը ներքնաժողովն հեռադրին
պարանը դրուել լինցրէ է։ Ուստի Հընդ-
կաստանէն մինչև Եւրոպա ուղղակի հե-
ռադրական հարցադիպութիւն հաստատ-
ուելու համար՝ կը մնայ Պարսիցէն մինչև
Պաղատա Տիբրիս գետին տակէն և ան-
կէց ալ Օսմանի ծովին մէջ Պուզընի մին-

չև Քիւրաշա հաստատուելը կը բարա-
կան պարանները դեմուել։
— Պարսից Իլը քաղաքին մօտ հե-
տեւեալ նշանաւոր գէպը պատահած ըլ-
լալով արժան համարեցինք թարգմանել։
Միջեալ տարի միջակ հարստու-
թեամբ և տարեքն ալ առած այլի երկ-
բազորմ մը 18 տարեկան օրիորդի մը սի-
րահարելով հեռը կամուսնանայ։ Ա. եց
ավիս չանցնիր իր նախկին կնոջմէն ունե-
ցած որդին ալ իր հօրը օրինակին հետե-
ւելով կը սիրահարէ չէ թէ օրիորդի մը,
այլ իր հօրը նորագոյն կնոջը մօրը՝ որ
գեպանի կին մ'էր և հաղիւ իր աղջկան
կրկին տարիքն ունէր, և վերջապէս անց-
եալ ամայ մէջ հետը կամուսնանայ։

Միջակ արդարեւ տարօրինակ դէպք
մ'է։ Մհաւասիկ հայր մը՝ որ իր տղին
փեսան է, և կին մը՝ որ ոչ միայն իր խորթ
օրուոյն հարսն եղած է, այլ նաև իր մօ-
րը կեսուր, և մայրն ալ իր աղջկանը հարս
եղած է։ մինչդեռ այլ կան այն ալ իր
ղորանչին և իր հօրն աներ եղած է։ Ըստ
տարօրինակ խտրութեան անկէ պիտի շե-
փոթի եթէ ասոնք զուսակներ ծնանին։

— Ինտարայի Ինթէրնասիօնալ լա-
զըրը կը պատմէ թէ այս օրերս Միջագետքի
քահանայ մը ազգականը դպրոցի մը մէջ
վարժուող աղայոց մէկուն կը հարցունէ
թէ Միւսում ու Եւա ինչու՞ դրախտէն ար-
տաքսեցան։
— Պրովհետեւ, կրտէ արան, դրախ-
տին վարձքը չէին վճարած, ուստի Եւա
ուսած ալ արտաքսեց վերեր։ Տղուն այս
պատասխանին վրայ քննութիւն ըլլալով՝
իմացուել է որ խեղճ տղին ծնողքը բնա-
կած ատեններուն վարձքը չկրնալ վճարել-
նուն համար տուէն փախուել են, և
տղին ալ խորհելով որ անուշտ Միւսում
ու Եւա ալ իրենց բողոքակից եղած ըլ-
լալու են, վերջիջեալ պատասխանը տուել
է։ Հետեւորար անմիջապէս հանդիսա-
կութիւն մ'ըլլալով՝ բաւական դուրս մը
հայրապետներ և խեղճ տղուն ծնողա-
քը արուել է։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 30 ԱՊՐԻԼ
ՊՈՐՍՄԱՅԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿՆԸ
ՀԵՌԱՍՏՐԱՆՈՒՐ

Փարիզ 12 մայիս .
Օսմ. Բժժաւթիք՝ 50/1 50/2
Օսմ. փոխառութիւն 1858թ. 68 69
Օսմ. փոխառութիւն 1862թ. 70/1 71/2

Փարիզ 12 մայիս .

Օսմ. Բժժաւթիք՝ 54/1 50/1
Օսմ. փոխառութիւն 1865թ. 546 25
Օսմ. Պանքա՝ 773 :

ՄԵՆՏՈՐ ԵՐԻՏԵԱՆԻՆԵՅ
ՆԱՄՍԿ Ե.

Չեւտա. — Անձնական երեւոյթի մտա-
դրութեան օգուտները, օրինակաւ մը ցոյց
տրուած. — Առաւօտեան և երեկոյեան ժա-
մանակները լուսացուիլ. — Գոճաւը Տերվիւ-
— Բաղիք. — Չեւտաի ետեան կարեւորու-
թիւնները. — Ինտարութեամբ գնել. — Կանխիկ
վճարելու վարկը. — Շարաթական և ամսա-
կան հաշիւներ։

Իմ սիրելի երիտասարդ բարեկամս .
— Հիմնայ պէտք է որ ծանր բաներէն
թեթեւին անցնիմ, և նախ զդեատի վրայ
քանի մը խօսք բաւմ, քան զի երիտասարդաց
համար զգեստն իրբու նիւթական բաղձա-
նաց կարեւոր կէտ մը կը նկատուի։ Այե-
նաց ամեն աստիճանին մէջ չափաւոր կեր-
պիւ այս այսպէս ըլլալու է։ Ըմեն մարդ
պէտք է տղէկ հագուած ըլլայ, ըստ իւր
զրկի և կարողութեան։ Սակայն զգոյշ ե-
ղի որ չափէն անդին չանցնի։ Հանձա-
րելը զուրկելիցի դեղացոյ մ'օրինակը,
զգեստի և անձնական երեւոյթի մտադրու-
թեան օգուտը ցոյց տարու կրնայ ծառա-
յիլ։ Ըստ մարդը խեղճ անակի մը մէջ
բնակելով իրբու երկրադործ և երբե-
մն կողով մը կը տանել իր կուճակը, կամ

կատքը կը քէլը, կամ պարսկին ընդե-
վաները գեղին մէջ ծախելու համար կը
պոսար։ Բայց որովհետեւ կարգաւ սով-
րած էր, իր պարագայ ատեններն ինքն իր
աստեղծարարութիւն և ուրիշ գիտու-
թիւններ ալ սովորու կուտար ինքզինքը .
Պ. Հօֆման՝ որ աս մարդուն ծարպիկու-
թիւնը լսած էր, անոր այցելութիւն մ'ը-
րաւ, յուսալով թէ անոր բնական գեմ-
քին վրայ իր դրութեանէն գերազանց բան
մը պիտի գտնէ, այլ մեծապէս զարմայաւ
եղբ տեսաւ որ ամենէն կոչալ գեղացիին մե-
կն է։ Մաղերը ծախուտէն մինչև աչքե-
րուն վրայ կը կախուէին, և իր շարժում
ներն ըստ ամենայնի միմոսի մը շարժանցը
կը նմանէին։ Խօսքն ալ նոյնպէս կուլիս
էր։ Ըսլ անոր ուսանցը վրայ մեծապէս
զոհ ըլլալով, Պ. Հօֆման հրաւիրեց
զայն որ իր առեւը դայ։ Օր մը, հոն ե-
ղած ատենը, Պ. Հօֆման, ըստ վայր-
կենական քննիցի, իր գեղեաններն այն գե-
ղացիին հաղուեցուց և զարբարեց, ու
փոփոխութիւնն այնչափ մեծ եղաւ որ հա-
ղիւ թէ մարդուն ձայնը կամ խօսքը ա-
ռաջուանն ըլլալը կիմացուէր։ Պ. Հօֆ-
ման ասոր վրայ կրտէ թէ գարունի միտում
մը կ'զգար որ անոր հետ գեղացիի գեղատ
հագուած ատենէն աւելի մեծարանօք
վարուի, թէպէտ փոփոխութիւնը նոյն
խի իր գեղեաններուն և իր աչքին առջե-
կած էր։

Բայց, իմ սիրելի երիտասարդ բարե-
կամս, մեր Ֆիլիքսական անտեսութեան
մէջ բան մը կայ զոր առաքելութիւն մը կը
նայինք անուանել, և որն որ գեղեանն ալ
աւելի մտադրութիւն կը պահանջէ։ Պէտք
է որ անձնական մարտութիւնն ալ յիշեմ.
Մաղերութիւնը քաղաքավարութեան ա-
ռաջին նշանն է. ասիկա ուրիշներուն հա-
ձելն է, մեզի ալ ասիպի գրայում մը
կուտայ, և չափազանց կարեւոր է առող-
ջութեան համար։ Մաղերը և պարզ
կերպարանք մը սքանչելի անցաղի մ'է .
Ուրիշ ատեններն ՚ի բաց թողով՝ առա-
ւօտեան և երեկոյեան լուսացուիլները ու
չինչ նուազ հարկաւոր են ամեն մարդոց
համար։ Ար պատմեն թէ առաւօտ մը
սուրբ համարուած Տերվիւն մէկը, մար-
դայէն նուիրած յախճապահեաց աման մը
դժբաղբաբար գեղանը ձգելով փնջեց .
Քիչ մը ետք իր որդին ներս գալով ձեռքն
անոր երկնցոց որ զայն օրհնէ, ինչպէս ա-
վարութիւն ունէր ամեն առաւօտ, բայց
պատանին առաջ եկած ատենը զթելով
ինկաւ և բազուկը խորտակեցաւ. երրոր
ճերտնին այս գէպքերուն վրայ կը զար-
մանար, կարական մը կանցնէր անի գէպ
ի Մէքքէ երթալու համար, Տերվիւն
մօտեցաւ որ օրհնու թիւն ինչպէս, բայց ու-
րովհետեւ սուրբ ուղտերուն մէկին զար-
նուեցաւ, կենդանին այնպէս հարուած մը
սուտաւ իրեն. որ ցաւակի կերպիւ զինը
վերաւորեց, Ետը վրայ իր զարհուրանքն
աւելի շատնալով՝ վերջապէս միտքն ինկաւ
որ առաւօտուն շատակով առանց իր ձեռ-
քերը լուարու դուրս ելեր էր։

Թէ որ կրնաս ցուրտ կամ եղի լողա-
րան մ'ուենեալ — ծախելն անձրեկի պէս
Չուրը մարմնոյն վրայ թափող լողարանը
նախամեծար է. — լուսացուէ ամեն առաւօ-
Եթէ ոչ, անոր փոխարէն մեծ սպուն-
գով մը, նախ գլուխդ լուա՛ և ետքը բո-
լը մարմնիդ։ Ըստ զործողութեանն ա-
մենաթեթեւ փառնդ մ'ալ չկայ պող առ-
նելու, նոյն իսկ ձմերուան ամենէն ցուրտ
օրը։ Ինչհետեւ աման ցուրտին գեմ ա-
մենէն արէկ զգուշութիւնն ասիկա է,
փանցի ասիկա առողջական ազգեցու-
թիւնն մը կուտայ բոլոր մարմնոյն, կազ-
մութիւնը կը կազդուի և եւանդը կը
զուարթացնէ։

Իսկ զգեստի դալով, հետեւեալ ըն-
տիր գիտողութիւններն այս նիւթին վե-
րայ բաւելիքներուն ետեւ թիւնը ցոյց կու-
տան. — «Նըրեւոյթի մէջ, շատուութե-
րէ։» (Տ. Թ.)

